

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Poročilo o delu in položaju sekcije JUU v poslovnem letu 1939./40.

Namesto poročila tajnika sekcije na banovinski skupščini

Poročilo, ki ga priobčujemo, obsega v glavnem opis dela stanovske organizacije in navaja položaj, v katerem je celotna organizacija posebej se sekcija za dravsko banovino. V nemirnem letu, ki je minulo, so ostale mnoge naše zahteve in težnje neizpolnjene. Ves čas smo se zavedali težkih prilik, toda od svojih zahtev nismo mogli odstopiti. Naše članstvo, sreska društva in drugi organizacijski forumi so podpirali naše delo kljub temu, da so se morali boriti vse leto z najtežjimi prilikami doma, v šoli in med narodom. Ker nam je onemogočeno obravnavati to poročilo na banovinski skupščini, ga pošiljamo članstvu v svojem glasilu s prošnjo, da mu posveti svojo pozornost, ga kritično razmotri in dostavi svoje predloge in svoje mnenje potom sreskih društev vodstvu organizacije. Objektivna kritika nam je dobrodošla, daje nam novih pobud za delo in nam nudi garancijo, da smo v borbi za uresničenje naših zahtev združeni v močno enoto, ki nudi pogoje za uspešno delo.

RAZMERE V ORGANIZACIJI

Glavna skupščina JUU, ki se je vršila 19., 20. in 21. avgusta v Banji Luki, o kateri je bilo objavljeno podrobno poročilo v »Učiteljskem tovarišu« št. 6 in v zvezi s predsedniškim zborom sekcije v »Učiteljskem tovarišu« št. 14, je povzročila nove razmere v naši organizaciji. Delegati tedanje sekcije za Savsko banovino so zapustili skupščino tik pred volitvami centralne uprave JUU. Kaj je bilo povod temu ne bomo navajali, ker je vse to že dovolj pojasnjeno v dosedanjih poročilih, razpravah in polemikah.

V začetku januarja 1940. je bila v Zagrebu likvidacijska skupščina JUU in ustanovna skupščina Saveza hrvatskih učiteljskih društev. To se je zgodilo v smislu sporazuma, ko so bili prenešeni skoraj vsi posli ministrstva prosvete na bana banovine Hrvatske. K temu je zavzel svoje stališče upravni odbor JUU na seji 9. in 10. februarja t. l. S tem je prenehala biti JUU predstavica vsega učiteljsstva Jugoslavije. Stališče sekcije je pa razvidno iz načelne izjave predsednika tov. Kumelja Metoda, ki je bila objavljena pod naslovom »Učiteljska organizacija danes in v bodoče« v 29. številki »Učiteljskega tovariša«. To izjavo sta si osvojila tudi upravni in nadzorni odbor sekcije in predsedniški zbor. V tej izjavi ugotavljamo, da smo proti izpremembi pravil JUU vse dotlej, dokler se končno ne izvrši notranja preureditev države, ki bo pokazala kakšna naj bo naša bodoča organizacija. Ustvariti pa moramo čim prej pogoje za skupno delo JUU in SHUD. Radi tega in v zvezi s sklepom upravnega odbora JUU od 9. in 10. febr. t. l. smo nastopili tudi proti pisanju »Narodne prosvete«, kar smo poudarili v izjavi objavljeni v 31. številki »Učiteljskega tovariša«. Smatrali smo, in na tem vztrajamo še danes, da je najvažnejša naloga organizacije ustvariti takoj forum, ki bo združeval obe učiteljski organizaciji. Zato je sekcija izdelala tudi osnutek pravil Zveze učiteljskih organizacij kraljevine Jugoslavije, ki sta ga obravnavala upravni in nadzorni odbor in predsedniški zbor 25. in 26. maja in ga sprejela. Logična posledica vsemu temu je bilo tudi stališče članov glavnega odbora JUU iz dravske na seji glavnega odbora JUU v Beogradu 14. in 15. junija t. l., kjer so glasovali proti temu, da so sedanje prilike postavile to vprašanje v ozadje. Od glavne skupščine do danes nima JUU nobenih uradnih stikov s SHUD, projekt pravil Zveze učiteljskih organizacij kraljevine Jugoslavije pa še ni bil obrav-

navan po sekcijah JUU, zato o tem ni mogel sklepati glavni odbor. Važno je tudi, da so se učitelji Srbi v banovini Hrvatski zbrali 5. maja v Zagrebu in sprejeli sklep, da so pripravljeni sodelovati z brati Hrvati v SHUD na osnovi popolne enakopravnosti in se bo vsa njihova akcija kretala v okviru stanovske organizacije za dobrobit učiteljske šole in naroda, toda pod pogojem, da se vprašanje pravil in ostala stanovska vprašanja rešujejo na sreskih skupščinah in savezni skupščini v soglasju z brati Hrvati. S tem je mnogo prispevano k ureditvi razmer v banovini Hrvatski. Glavna točka sporov je itak samo ime saveza, ki nosi hrvatsko nacionalno oznako. Čim bo padla ta ovira, bodo ustvarjeni pogoji za skupno delo v banovini Hrvatski prav vsemu učiteljsstvu. Naša naloga in naloga SHUD pa je, da si ustvarimo takoj skupno zvezo, ki nas bo vezala v mogočno celoto v borbi za naše pravice.

V ostalih delih države so prilike v organizaciji ostale neizpremenjene. Tako v beograjski kakor v dunavski ter moravski sekciji JUU obstoja še vedno opozicija proti centralni upravi JUU. Vse pa kaže, da je postala zmernejša pri načinu in vodenju svoje borbe.

RAZMERE V SEKCIJI

Potek dela je bil normalen in sedanjem težkim prilikam primeren. Izreden občni zbor sta sklicali dve društvi, eno zborovanje je bilo prepuščeno. Nikjer se niso kazali izven stanovski vplivi. Organizacija je ostala strogo na stanovski liniji. Povezanost med društvi in sekcijo je bila dobra, delo sreskih društev zadovoljivo. Tako stanje je vladalo do sredine maja, ko je izšla uredba o prepovedi posvetovanj, zborovanj in shodov.

Radi tega so odpadla tudi vsa junijska zborovanja, na katerih bi sreska društva lahko volila delegate in obravnavala proračun za p. l. 1940./41. Tako bo morala odpasti tudi banovinska skupščina. Glavna skupščina se tudi ne bo vršila, ker se ne bodo vršile vse banovinske skupščine, o čemer je razpravljalo in kar je sklenil glavni odbor na seji 14. in 15. junija 1940. Mesto banovinske skupščine bo seja upravnega odbora sekcije, kateremu bo poročal nadzorni odbor po pregledu poslovanja. Poročilo o pregledu bomo poslali sreskim društvom v vednost. Sekcija se bo pa poslužila pooblastil, ki ji jih je dal predsedniški zbor in bo poslovala po proračunu, ki je bil na tem posvetu sprejet. Namesto glavne skupščine bo zasedal glavni odbor, ki bo obravnaval poročila nadzornega odbora in bo poročilo poslal sekciji. Čim bodo dane prilike, bomo skušali normalizirati prilike v organizaciji.

Številnih zborovanj sreskih društev se je udeležil tov. predsednik, dveh pa tov. tajnik.

UPRAVNO NADZORNI ODBOR SEKCIJE, GLAVNI ODBOR IN PREDSEDNIŠKI ZBOR

V letošnjem poslovnem letu je vladala najlepša harmonija med člani odborov samimi in med odbori. Upravni odbor je imel 1 sejo, nadzorni 1 sejo, upravni in nadzorni skupaj 3 seje, glavni odbor 2 seji in predsedniški zbor 2 posvetovanji.

Ožje vodstvo sekcije je v stalnem kontaktu in je imelo vsak teden seje, včasih tudi

KDOR UČITELJ, TA ČLAN UČITELJSKE TISKARNE!

Banovinska skupščina

JUU sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

je z ozirom na nastale prilike odložena na poznejši čas.

JUU — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani
dne 24. junija 1940.

Predsednik:

Metod Kumelj s. r.

Tajnik:

Drago Supančič s. r.

po več. Na njih je obravnavalo vse sklepe organizacijskih forumov in odsekov ter skrbelo za realizacijo sklepov. Na tem mestu se moram posebno zahvaliti tovarišem, ki jih dolžnost veže na splošno delo sekcije, ki pa niso nikdar odrekli svoje pomoči, kadar smo se obrnili do njih. Vse zadeve smo reševali složno, objektivno in tekoče.

POSLOVANJE SEKCIJE

V poslovnem letu 1939./40. je prejela in odposlala sekcija 1900 dopisov in 54 okrožnic. S posredovanjem smo pisno obveščali le potom sreskih društev. V potrebi smo vedno nudili tudi ustne informacije in navodila. — V mnogih primerih smo posredovali tudi v privatnih zadevah, če je bilo le v naši moči. V bodoče bi si želeli večjo ekspeditivnost pri sreskih društvih, kar bi rešitve pospeševalo. Posebne težave nastopajo, če sreska društva neredno ali pa sploh ne odgovarjajo na okrožnice, ki obravnavajo konkretne primere in so vezane na rok. Še danes nimamo odgovorov na okrožnice, ki smo jih odposlali še pred meseci in ki so bile označene kot nujne.

SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA

V tem poslovnem letu je imela sekcija 34. sreskih društev. Včlanjenih je bilo povprečno 3108 članov. Stanje članstva izkazuje v primeru z lanskim letom padec 112. Sekcija ima poleg tega enega podpornega člana, enega ustanovnika in pet častnih članov.

1. Brežice	104	96	—	8
2. Celje	203	200	—	3
3. Črnomelj - Metlika	76	68	—	8
4. Dravograd	84	93	9	—
5. Gornji grad	49	45	—	4
6. Kamnik	127	125	—	2
7. Kočevje	99	89	—	10
8. Konjice	59	58	—	1
9. Kozje	41	41	—	—
10. Kranj	103	90	—	13
11. Krško	125	116	—	9
12. Laško	139	132	—	7
13. Lendava	65	69	4	—
14. Litija	97	101	4	—
15. Ljubljana - mesto	231	225	—	6
16. Ljubljana - vzh. del	85	77	—	8
17. Ljubljana - zah. del	95	98	3	—
18. Ljutomer	120	119	—	1
19. Logatec	96	90	—	6
20. Maribor - mesto	79	75	—	4
21. Maribor - desni breg	111	103	—	8
22. Maribor - leví breg	89	88	—	1
23. Murska Sobota	131	115	—	16
24. Novo mesto	98	95	—	3
25. Ormož	68	64	—	4
26. Ptuj	153	154	1	—
27. Radovljica	98	100	2	—
28. Slovenj Gradec	47	43	—	4
29. Slovenska Bistrica	58	56	—	2
30. Sv. Lenart	61	59	—	2
31. Škofja Loka	64	65	1	—
32. Smarje - Rogatec	80	79	—	1
33. Šoštanj	52	48	—	4
34. Žužemberk	33	32	—	1
Skupaj	3220	3108	24	136

POSREDOVANJA

Sekcija je v smislu sklepov in predlogov tudi po svojih predstavnikih posredovala pri vseh oblasteh in posameznikih, v katerih kompetenco spada rešitev posameznih vprašanj. Stalno je bila v kontaktu s prosvetnim oddelkom kr. banske uprave, računovodstvom kralj. banske uprave, finančno direkcijo itd. Predsednik tovariš Kumelj Metod je bil zaradi važnih vprašanj dvakrat v Beogradu in je v ministrstvu prosvete posredoval tudi ob priliki sej upravnih odborov JUU. Objektivno moramo ugotoviti, da je bilo na ta način ugodno rešenih več vprašanj v korist šolstva in učiteljsstva. Na tem mestu pa moramo poudariti, da bodo naša posredovanja le takrat uspešna, če so podatki, ki jih prejemo od prizadetih res točni, objektivni in pravočasno poslani. Nekatere intervencije smo morali zavrniti, ker zanje nismo našli podlage v smotru organizacije.

NEORGANIZIRANO UČITELJSTVO

V dravski banovini je 4332 učnih moči, in sicer 1509 učiteljev in 2823 učiteljic. V skupnem številu so všteti tudi kontraktualci in 33 dnevničarjev. Iz ljudskih šol je dodeljenih 221 učnih moči. Če od gornjega števila odštejemo dodeljene in veroučitelje, vidimo, da je v dravski banovini izven naših vrst 988 učnih moči. Tako sekcija, kakor sreska društva so vse leto posvečala temu vprašanju polno pažnjo ter pozivala neorganizirano

ne, da se včlanijo. Odziv ni bil zadovoljiv. Temu so krive v največji meri izredno težke materialne prilike v katerih živijo naši najmlajši in pa tudi starejši učitelji z družinami. Krive so pa temu tudi prilike, ki jih ne navajam, so pa znane vsakomur, ki zasleduje vsakodnevne pojave v učiteljskem in javnem življenju. Z normalizacijo razmer, se bodo ustvarili pogoji, da bo moral vsakdo gledati v stanovski učiteljski organizaciji forum, ki bo najvernejši in najboljši pobornik za dobrobit vsega stanu, prosvete sploh in šolstva. Nikogar ne silimo v naše vrste. Vsakdo naj prosto izbira, ker spada med nas le takrat, ko ga bo prevečala zavest, da v organizaciji ne moremo iskati osebnih dobrin, temveč moramo svoje osebne ambicije in cilje podrediti skupnim zahtevam in skupnim interesom.

STIKI Z DRUGIMI ORGANIZACIJAMI IN USTANOVAMI

Sekcija je v prvi vrsti gojila najtesnejši stik z našimi gospodarskimi in nacionalnimi ustanovami. Vse težje in splošno propagandne zadeve smo skupno obravnavali in urejevali. Poleg tega je sekcija po svojih zastopnikih sodelovala v odboru za zaščito dece proti napadom iz zraka, v odseku kr. banske uprave za pogozdovanje, v raznih drugih kulturnih in narodno obrambnih organizacijah. Tov. predsednik zastopa sekcijo tudi v odboru za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Najvažnejši pa so bili stiki, ki jih je sekcija vzdrževala z vsemi stanovskimi organizacijami nameščencev, delavcev in upokojujencev, ki imajo svoje centrale ali pa svoje sekcije v Ljubljani. Za vzdrževanje teh stikov smo žrtvovali vse, kar more nuditi organizacija, ter smo se vedno zavedali, da moremo pričakovati uspehe le takrat, kadar bomo povezani z vsemi, ki jih družijo skoraj iste težnje in težave.

Dobre stike smo vzdrževali tudi s profesorimskimi združenjem in združenjem učiteljskega meščanskega šol. Med tem smo pa odločno odklanjali vsak stik in sodelovanje z združenjem sreskih šolskih nadzornikov, dokler ga vodi sedanji predsednik.

Zastopniki sekcije so bili vabljeni na številne občne zборе, skupščine in posvetovanja, kjer so zastopali JUU. Posebej naj omenimo skupščino Udruženja narodnih železničarjev in brodarjev, ki je letos praznovalo 30 letnico obstoja in skupščino udruženja uradnikov pošte, telegrafa in telefona.

FINANČNI ZAKON

PREDLOGI

Kakor vsako leto, smo tudi letos pravočasno sestavili predloge za finančni zakon in jih dostavili potom izvršnega odbora ministrstvu prosvete. Predloge smo poslali tudi kraljevski banski upravi s prošnjo, da podpira naše težnje in zahteve za izboljšanje šolstva in položaja učiteljsstva. Ker narodna skupščina ni zasedala, tudi niso mogli biti obravnavani naši predlogi. Zato je ostalo vse pri starem in ne moremo zabeležiti uspehov. Zadeve, ki jih spodaj navajamo so bile predložene že v predlogih za finančne zakone v prejšnjih letih. Ker še do danes niso rešene in je njih rešitev nujna, jih moramo še in še navajati in poudarjati, dokler ne dosežemo njihove ugodne rešitve.

1. Učiteljska stalnost.

K § 71. zakona o ljudskih šolah se doda nov odstavek, ki se glasi: »Stalnost v smislu prejšnjega odstavka tega paragrafa pomenja, da je učitelj nepremestljiv s službenega mesta.«

Učiteljsstvo, ki je doseglo stalnost, sme biti premeščeno: po prošnji, po službeni potrebi in kazni.

Dosebina:

Poročilo o delu in položaju sekcije JUU v poslovnem letu 1939. 40.

Seja glavnega odbora.

Resolucija s plenarne seje akcijskega odbora.

Festival mladinske pesmi v Škofji Loki.

Važnost povezanosti novih čitank.

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pravnik. — Šolski radio. — Učiteljska tiskarna.

